

Ptk.-újdonságok – A kommentár szerzőinek szemináriuma gyakorló jogászoknak

2019. január 10.

A szerződésszegéssel okozott kár

(Fuglinszky Ádám, fuglinszky@ajk.elte.hu)

I. Az „új” objektív felelősség (6:142. §)

II. Az előreláthatósági korlát (6:143. §)

III. Non-cumul (6:145-6:146. § §)

I. Az „új” objektív felelősség (6:142. §)

1. Kimentési feltételek:

•Kemenes István (MJ 2017/1) – SZÍT 1/2016 (XI.24.)
PKV. /

- szgk. gyártó gépsor rejtett hibája miatt egy adott gépkocsi-széria fel nem ismerhetően hibás lesz;
- kivitelező azért esik késedelembé, mert alkalmazottai közül többen megbetegszenek;
- Továbbá: műszaki meghibásodások * szervezési-működési zavarok (akkor is, ha betegséggel, halálesettel függnék össze) * szerinte a sztrájk is (!) * beszerzési-értékesítési nehézségek; * piaci változások.

•Kemenes István tézise: ellenőrzési körön kívüli =
tevékenységi körön kívüli (!)

I. Az „új” objektív felelősség (6:142. §)

- Egységes felelősségi – kockázatosztási skála (Eörsi parafrázis... kibővítve)

<i>Szándékos, Súlyosan gondatlan</i>	<i>Felróható / nem felróható</i>	<i>Ellenőrzési körön belüli / kívüli</i>	<i>Tevékenységi/ működési körön belüli / kívüli</i>	<i>Érdekkörön belüli / kívüli</i>
--	--------------------------------------	--	---	---------------------------------------

- ❖ Avagy duális kódok, amelyek egymástól függetlenül értelmezendők,
s lehetnek átfedések?

- ❖ Érdekkörön kívül / belül.
- ❖ Tevékenységi/működési körön kívül / belül.
- ❖ Ellenőrzési körön kívül / belül.
- ❖ Felróható / nem felróható.
- Szándékos / súlyosan gondatlan / gondatlan / egyik sem...

I. Az „új” objektív felelősség (6:142. §)

- Kúria új Ptk. TT:

- [...] Az „ellenőrzési körön kívül” fordulat a jogalkotói törekvés fényében helyesen a vis maior tartalmi elemeként értelmezendő, és semmiképpen sem lehet mérhető a „gondos ellenőrzés” vagy a felróhatóság mércéjével.
- [...] A szerződésszegésért való felelősség alóli kimentés feltételrendszere a fokozott veszéllyel járó tevékenységgel okozott károkért való felelősség kimentési feltételeihez áll közel. A szerződésszegésért való felelősség szabályai a „belső” vis maior esetében nem teszik lehetővé a felelősség alóli mentesülést. [...]
- Önmagában az, hogy a szerződést megszegő fél az adott körülményt nem képes befolyásolni, illetve nem képes arra hatást gyakorolni, nem eredményezi azt, hogy a körülményt ellenőrzési körön kívül esőnek kell tekinteni. Ebből következően ellenőrzési körbe eső lehet az olyan „belső” objektív körülmény is, amely a szerződésszegő által nem volt befolyásolható, és amely a gondos ellenőrzéssel sem volt elhárítható.

I. Az „új” objektív felelősség (6:142. §)

2. Gondossági kötelek

- Orvos, ügyvéd, befektetési tanácsadó, vezető tisztségviselő (üzleti döntések).
- Eütv. 244. § (2) bek. v. „A megoldás”
- Kemenes István – SZÍT 3/2016 (XI.24.) PKV: lényegében felróhatósági alapú felelősség... / ugyanígy SZÍT Gf.30191/2016/5.
- Kúria új Ptk. TT: *Megbízási jellegű jogviszonyok (gondossági kötelek) esetén abban az esetben, ha a kötelezett (megbízott) tevékenysége a szerződés alapján megkövetelt gondos eljárás követelményének megfelelt, szerződésszegést nem követett el, ezért a szerződésszegésért való felelősség alapvető feltétele sem valósul meg. Így nem kerül sor a szerződésszegésért való felelősség alóli kimentés feltételeinek vizsgálatára (Ptk. 6:142. §) sem.*
- Vitás kérdések: eredmény-kötelek a megbízásban (óra megtartása) – „sítanuló” sérülése...

I. Az „új” objektív felelősség (6:142. §)

3. Sérelemdíj

- Kontraktuális kimentés, ha szerződésszegéssel vagy a szerződés teljesítése során... / Kúria új Ptk. TT
- BDT 2017.3719 (szállodás eset) * FÍT Pf. 21029/2016/6 halott nem megfelelő előkészítése...
- Kúria új Ptk. TT: Előreláthatósági korlát nem alkalmazható: „Mivel azonban a sérelemdíj nem kártérítés, a Ptk. 6:143. §.-ában foglalt, a szerződésszegéssel okozott kár megtérítésének mértékére vonatkozó szabályok a sérelemdíj fizetése iránti kötelezettségre nem alkalmazandók.” / (de, 6:521. § ?)

II. Az előreláthatósági korlát (6:143. §)

1. Tapadó kár – következménykár

- CISG - ☒
- Adásvétel, bérlet, vállalkozás - ☑
- Pjt, banki szolgáltatások, megbízás, vezető tisztségviselő - ☒ (Kisfaludi - vtv / Csöndes – csak közvetlen tárgy, ott minden következménykár...)
- Fedezeti vétellel kapcsolatos károk?
 - Tapadó (Csécsy)
 - Következménykár, de tipikusan előrelátható (Boronkay)
 - Csöndes/Fuglinszky: következménykár, de speciális szabály: 6:141. §, EL nem alkalmazható...

II. Az előreláthatósági korlát (6:143. §)

2. Előreláthatóság – okozatosság

- Tapadó kár / szándékos szerződésszegés: ☒ EL...
- Csöndes Mónika : Kell vizsgálni az okozatosságot, de inkább mint
 - ténybeli okozatosság, illetve
 - „logikai vagy általános tapasztalati tételek, törvényszerűségek” keretében (common law: józan ész); és a
 - megtérítendő károk körét: inkább az előreláthatósági korlát segítségével... (FÁ: „okozatosság light?”)
- FÁ: koncentrikus körök (USA/LA, CA/QC, F/CC), de vajon van-e valós határ?

II. Az előreláthatósági korlát (6:143. §)

3. Vezető tisztségviselők felelőssége?

- Minden nap megújítja (Gárdos – Gárdos)? Nemcsak, ha újraválasztják?
- „Azon szerződés megkötésekor, amellyel kárt okoz” / nemcsak szerződéssel okozhat..., ráadásul ez *contra legem*...
- Szokásos v. nem szokásos (rendkívüli) kötelezettség? (Vékás Lajos, WK kommentár)
- Megoldás: játék az absztrakciós szintekkel... + gyakran minősíthető szándékos szerződésszegésnek (?).

4. Szándékos szerződésszegés?

- Büntetőjogi megközelítés v. célzatosság (Leszkoven) / a szándékosság 50 árnyalata... (Szalai...)
- Jogi személy: kinek a magatartása tudódik be?

III. Non-cumul (6:145-6:146. § §)

1. Kellett ez nekünk?

- A veszélyes üzemhez közelít (?) / ne emeljük ki szerződési jogi kontextusából
- Előreláthatóság referencia-időpontja, vö. 6:143. § (2) bek. és 6:521. §
- A „tapadó károk” besorolása a kellékszavatosság rendszerébe → 6:174. § (2) bek.
 - ha kijavításnak vagy kicserélésnek nincs helye, vagy ha a kötelezett a kijavítást vagy a kicserélést nem vállalta, e kötelezettségének nem tud eleget tenni, vagy ha a jogosultnak a kijavításhoz vagy kicseréléshez fűződő érdeke megszűnt.
 - kellékszavatossági jogok érvényesítésére meghatározott határidőn belül évül el.

III. Non-cumul (6:145-6:146. § §)

2. No-cumul “in action”

- Elkezdett működni / valamennyi bíróság észlelte... 😊
 - Bölcsődei szerződés jogellenes felmondása (SZÍT Pf.20002/2017/8) *non-cumul!*
 - Úszásoktatás során elszenvedett kár (FÍT Pf.20448/2017/4) – nem veszélyes üzem, de különben is *non-cumul!*
 - Baleset a vízcsúszdán (SZÍT Pf.20053/2017/3) – *non-cumul*, s ha rosszul jelölik meg a jogalapot, akkor érdemi elutasítás!
- De előfordul, hogy mindenki “immunis” → a hölgy, aki elcsúszott az autómosóban (Kúria Pfv.20.153/2017/4.) 😞
 - 6:519 + 2:52. § volt a jogalap.
 - Elsőfokú bíróság: elutasító ítélet.
 - Másodfokú bíróság: marasztaló ítélet, igen küzdelmesen.
 - Kúria: hatályában fenntartja...
 - Kontraktuális alapon mennyivel egyszerűbb lett volna marasztaló ítéletet hozni...

III. Non-cumul (6:145-6:146. § §)

3. Kockázatok és mellékhatások

- a) Elhatárolási nehézségek
- b) Azonos helyzetek eltérő kezelése (közreműködő, hozzátartozó)
- **c) VÜ esetek átsorolása, ahol szerződés! : „működési körön kívüli”
→ „ellenőrzési körön kívüli”**
- **d) A szívességi fuvar problematikája**

III. Non-cumul (6:145-6:146. § §) / c)

- Ahol eddig veszélyes üzem + szerződés → korábbi Ptk. alatt: inkább veszélyes üzem
 - Nyári bob & vízi csúszda
 - Taxi / BKV / MÁV
- 6:535. § helyett 6:142. § azaz Működési/tevékenységi körön kívül eső + elháríthatatlan → → → ellenőrzési körön kívül eső + előreláthatatlan + elháríthatatlan → lesz változás?
- **Vezető sorsszerű rosszulléte? / Durrdefekt? ...**

III. Non-cumul (6:145-6:146. § §) / d)

- Megoldás **1.** → **Direkt volt...** (Gefälligkeitsfahrt) / különben is: **ha nem a szerződő fél az üzembentartó...**
- Megoldás **2.** → **Ez nem (mindig) szerződés** / akkor viszont tényleg tevékenységi kör = ellenőrzési kör!
- Megoldás **3.** → **A fordított non cumul?** 💣
 - Kgfbt. 27. § módosítás indokolása (2013. évi CCXXXVI. törvény egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról 121. §) / „A gépjármű üzemeltetése során okozott károk szerződésen kívül okozott károknak minősülnek.”
Jogforrástan, jogbiztonság?
 - Biztosítók: megáll az idő...
 - Egyes esetcsoportokra speciális szabály *de lege ferenda*?
- Megoldás **4.** → **Diszpozitív...** vagy mégsem? És ha igen?
 - Megoldás **5.** → **A jogalkotó nem ezt akarta** (2/2016 SZÍT PKV + Kúria új Ptk. TT)...

III. Non-cumul (6:145-6:146. § §) / d)

- A Tanácsadó Testület álláspontja szerint a Ptk. megalkotása során a jogalkotói szándék ingyenes szerződések megszegésével okozott károk esetén nem irányulhatott a párhuzamos, (deliktuális alapon álló) kártérítési igények kizárására.. [...]
- Semmiképpen sem lehet indokolt azonban, hogy a Ptk. 6:145. § -ának a visszterhes szerződésekre kialakított szabálya felülírja azokat a jogpolitikai indokokat, amelyek az egyes, a felróhatósági mércénél szigorúbb kimentést előíró deliktuális felelősségi alakzatokat alátámasztják. Különösen nem indokolt például, hogy a fokozott veszéllyel járó tevékenység folytatása (a veszélyes üzem működtetése) által előidézett kockázat szigorú, csak külső elháríthatatlan okkal kimenthető következményei alól a veszélyes üzem üzembentartója csak azért mentesüljön, mert a fokozott veszéllyel járó tevékenység egyúttal ingyenes szolgáltatás is. Ezért, ha az ingyenes szerződés alapján a szolgáltatást a kötelezett olyan tevékenység folytatásával teljesíti, amely a felelősség egyes esetei körében külön szabályozott, a felróhatósági alapú felelősségnél szigorúbb felelősségi alakzat alkalmazási körébe esik, a kártérítési felelősségére az ingyenes szerződések megszegésével okozott károk megtérítésére irányadó szabály helyett e külön szabályozott felelősségi alakzat rendelkezései alkalmazhatók.

Tízen utaznak a buszon... leszállnak tizenöten.

Hányan szálljanak vissza, hogy ne legyen rajta senki?

IV. “One for the Road” – a kenderes jogeset

- BDT 2018. 3952: Az ügy volt, hogy a kendert ellepte a gyom... / 6:233. § : *A vevő közreműködésével előállított mezőgazdasági áru szolgáltatására kötött adásvételi szerződés*
- De miért is?
 - Óceáni éghajlatra fejlesztett vetőmag (Vevő választotta, „ő kockázata”)
 - Késői vetési időpont (elhúzódó szerződéses tárgyalások miatt a vevő késve szolgáltatta a vetőmagot); március → április vége.../ de az eladó sem tiltakozott, akadályt nem közölt: „a felek azonos arányú közös kockázata”
 - Csapadékhiányos időszak (lényegesen kevesebb mint a sokéves átlag): eleget tesz a 6:142. § kimentési feltételeinek.
- A kimentés 75%-ban sikeres, a felelősség 25%-ban áll fenn...

